

Nové prostory v muzeu

Díky dokončení rekonstrukce budovy bývalého minoritského kláštera byly vytvořeny nové prostory pro celkové zkvalitnění činnosti muzea.

V patře západního křídla kláštera vznikly nové pracovní prostory pro všechny odborné pracovníky muzea a dále i pro pracovníky ekonomického úseku. Mezi odborné pracovníky patří i muzejní knihovnice, která se přemístí na nové pracoviště i s badatelnou. Dojde tak k velmi výraznému zkvalitnění služeb poskytovaných veřejnosti. Dosavadní badatelna v bývalém jezuitském semináři svojí kapacitou a vybavením byla již na velmi nízké úrovni. Nová badatelna je dimenzována pro šest badatelů, kterým poskytne zázemí odpovídající dnešní době. Bude v ní rovněž zajištěna větší bezpečnost muzejních sbírkových předmětů předkládaných badatelům.

Dále je v patře vybudována nová odborná knihovna, která sem bude přesunuta rovněž z nevhovujících prostor v jezuitském semináři. Tato knihovna obsahuje téměř 20 000 knižních jednotek a slouží nejen pracovníkům muzea, nýbrž z velké části i veřejnosti.

V půdních prostorech západního křídla kláštera byly vybudovány nové depozitáře, které umožní vhodné uložení větší části sbírky muzea. Je zde i pohotovostní depozitář, který dosud muzeu citelně chyběl. Řádně vedená sbírka je totiž neustále mírně v pohybu – je doplňována o nově získané předměty, jiné jsou hromadně připravovány pro zápůjčky mimo muzeum nebo pro radiační či restaurátorské zásahy. Přitom se vždy na určitou dobu dostávají mimo depozitáře, v nichž jsou trvale uloženy a i v této přechodné době by měly být uloženy bezpečně, tj. bez nebezpečí zcizení nebo poškození v důsledku nevhodných mikroklimatických podmínek. Muzeu dosud podobný prostor chyběl a bylo proto nuceno uchýlovat se k různým nevhovujícím improvizacím.

Na začátku loňské návštěvnické sezóny byla veřejnosti zpřístupněna kaple sv. Mikuláše. Tím byla dokončena obnova celého kostela sv. Jana Křtitele a veřejnost může opět po několika desetiletích obdivovat skvělou ukázkou jihočeské gotické architektury.

K plnému využití nových prostor dojde až ve druhé polovině tohoto roku, neboť přestěhování pracoven, badatelky, odborné knihovny a sbírkových fondů bude proces náročný na čas i práci.

Jaroslav Pikal

Krýzovy jesličky v novém hávu

Nejnávštěvovanějšímu exponátu Muzea Jindřichohradecka - Krýzovým jesličkám je v letošním roce věnována zvýšená pozornost. Rok 2008 je totiž opětně „Rokem Tomáše Krýzy“, neboť jeho obě významná životní data končí číslicí 8 (Tomáš Krýza se narodil 13. prosince 1838 a zemřel 31. května 1918).

Při této příležitosti je připraveno několik zajímavých akcí. Již tradičně bude od 22. listopadu 2008 do 6. ledna 2009 uspořádán III. ročník mezinárodní soutěže tvůrců betlémů „O nožik Tomáše Krýzy“, kterého se mohou zúčastnit všichni betlemáři vyrábějící své práce především ze dřeva. Součástí soutěže je samozřejmě také výstava, na které budou všechny soutěžní práce vystaveny a také tvůrčí dílny, kde se představí někteří významní tvůrčí betlémů.

Již počátek letošního roku přinesl první dar mistru Krýzovi k jeho jubileu. Jedná se o změnu v samotné expozici Krýzových jesliček. Během měsíce března proběhla

Filmový štáb v nově upravených jesličkách

celková rekonstrukce výstavního fundusu i celé expozice. Změny si všimnou pravděpodobně jen návštěvníci, ale pro všechny pracovníky muzea je to změna velmi výrazná a dlouho očekávaná.

Vprvé radě došlo k výměně zastaralého výstavního fundusu, který pocházel ze šedesátých let 20. století. Nejdůležitější změnou byla výměna skleněné stěny. Původní zasklení bylo nahrazeno bezpečnostními skly, která je možno v případě potřeby snadným způsobem a bez rizik poničení demontovat. Tím je umožněn snadný přístup k exponátu nejenom v době úklidu, při

restaurování, nutných opravách, drobných úpravách, dokumentaci, ale také při tvorbě videodokumentů a fotografií. Dále došlo k nahrazení původního dřevotřískového obložení dřevěnými deskami ze smrkového masivu.

Důležitou součástí rekonstrukce byla instalace hasičího systému, který v případě požáru neohrozí ani jesličky, ani návštěvníky. Hasicí systém využívá při hašení dusného plynu, jenž je bezpečný také pro poměrně křehkou strukturu Krýzových figurek a krajiny.

Dalším krokem vpřed je rampa pro vozíčkáře, kteří se k betlému vydají. S pomocí zdvižné plošinky se tak vozíčkář vyveze na lávku, která se nachází okolo celých jesliček, kde se může bez problémů kochat celou bohatou scénérií. Vsouvislosti s rampou pro vozíčkáře musela být o třicet centimetrů rozšířena také celá lávka okolo jeslí, která dříve sloužila pouze pro děti ve věku do šesti let.

Původní podlahová krytina byla nahrazena speciální zátěžovou krytinou marmoleum, která bez problémů vydrží nápor desítek návštěvníků, kteří každoročně navštíví Krýzovy jesličky - největší lidový mechanický betlémna světa.

Koncem měsíce března byl v expozici Krýzových jesliček natáčen dokument pro italskou televizi, jenž má představit Českou republiku jako betlemářskou velmoc. Vedle Krýzových jesliček se ve filmovém dokumentu objeví také betlém třebechovický.

Alexandra Zvonařová

Novinky v muzejních sbírkách

Díl XVI. Fond kamenných artefaktů

Kamenné artefakty v Muzeu Jindřichohradecka patří k početně nejméně rozsáhlým fondům, přesto však svojí pestrobarevností patří k velice zajímavým a historicky či technicky cenným exponátům. Některé z nich jsou dokonce natolik žádaným studijním materiálem, že se k nám po celý rok sjíždí odborníci i soukromí badatelé z celé České republiky.

Ztéměř dvou set kusů těchto artefaktů nejvíce přináležejí k prvkům stavebním. Nejstarší z nich lze datovat do 13. století (drobné fragmenty ostění původních oken románského kostela sv. Ondřeje ve Starém Hobzí), nejmladší pak na konec 19. až počátek 20. století (jednoduchá či profilovaná, ojediněle i dalšími kamenickými prvky zdobená ostění dveří a oken). K odborně velice zajímavým artefaktům patří gotické okenní kružby, kdy nejnovějším přírůstkem do našich sbírek byl nález dvou fragmentů z původního kostela sv. Alžběty. Byly nalezeny během přípravy odbahnění Malého Vajgaru v roce 2007 (foto - autor Stanislav Maxa) a následně vystaveny v atriu Muzea Jindřichohradecka. K neméně historicky i odborně cenným patří staré pískovcové, žulové, ojediněle z červeného mramoru zhotovené náhrobky, objevených převážně na zaniklých hřbitovech či během archeologických výzkumů v kostelech na Jindřichohradecku. K technicky a dekorativně zajímavým sbírkám patří také sedm pravidelně opracovaných koulí o průměru 55 cm, kamenná závaží, staré hraniční a pomezí kameny, dále kolomazná varna, podstavce z pod kovových křížů, zoomorfní motivy v podobě torza sedícího lva a řada dalších.

Bezsporně nejvíce vyhledávanými a detailně dokumentovanými jsou však smířčí kříže. Abych vám alespoň ve stručnosti přiblížil jejich charakteristiku, využil jsem citaci z naší v muzejní knihovně často badateli žádané odborní publikace: „Kamenné kříže Čech a Moravy“ (Praha, Argo 1997, 391 s.). „Mezi drobnými památkami civilizačního působení v krajině zaujímají zvláštní postavení kamenné kříže, u nás většinou nazývané ‚smířčími kříži‘. Na rozdíl od našich západních sousedů pro ně nemáme jednotné odborné pojmenování. Jsou zhotoveny z jednoho kusu kamene, více či méně dokonale. Méně než polovina z nich nese vytesaný obrazec kříže, nařadí nebo zbraně, případně datum či text. Kříže jsou tedy skutečnými pomníky smířené viny, ať již touto vinou byla vina v právním smyslu či jiné zavinění nebo prostě to, že někdo odešel ze světa nečekaně a tragicky: jsou nejen kříži kamennými, nýbrž i smířčími“.

Jak už bylo z literatury uvedeno, tyto artefakty připomínají především tragické události, ke kterým došlo přímo v daném místě. Smířčí kříž pak anonymně, konkrétním výjevem nebo i textem připomíná určitou událost. V našich sbírkách se nachází celkem pět těchto artefaktů. Nejstarší z nich lze datovat do 15., nejmladší pak do druhé poloviny 16. století. Právě ten najdete v galerijní expozici na chodbě prvního patra našeho muzea. Budete-li mít zájem dozvědět se více o příběhu jedné skutečné tragické události, přijďte si z této renesanční kamenné desky vyčíst příběh starý téměř celé půl tisíciletí.

Vladislav Burian

Zprávy:

Muzeum Jindřichohradecka je v měsíci dubnu otevřeno denně mimo pondělí od 8.30 - 12.00 a 12.30 - 17.00 hodin. Městská vyhlídková věž je otevřena vždy o víkendech od 10.00 - 12.30 a 13.00 - 16.00 hodin. Kostel sv. Jana Křtitele a výstavní prostory bývalého minoitského kláštera jsou pro veřejnost uzavřeny.

Provoz knihovny a badatelný Muzea Jindřichohradecka bude z technických důvodů i v měsíci dubnu 2008 omezen (!), v neodkladných případech se obraťte na PhDr. Štěpánku Běhalovou, PhD.

V expozici jeslíček probíhala v měsíci březnu velká rekonstrukce. Betlém byl nově zasklen a zabezpečen a byla vytvořena nájezdní plocha pro vozíčkáře. **Zveme Vás srdečně k zhlédnutí nově upravené expozice.**

Spolek Přátel starého Jindřichova Hradce a jindřichohradecké muzeum srdečně zvou členy spolku i další své příznivce na **přednášku pana prof. Rudolfa Prokopa** nazvanou „**Hospodářské poměry v Jindřichově Hradci v letech 1881 - 1900**“, která se koná tradičně druhé pondělí v měsíci, tj. **14. dubna 2008 od 19 hodin** v konferenčním sále ve Štítňeho ulici.

Klub historie letectví a muzeum Vás srdečně zvou na **přednášku pplk. gšt. Ing. Josefa Pospíšila**, zástupce velitele základny v Náměšti nad Oslavou, o historii i současnosti tamějšího létání, nazvanou „**Z historie 22. základny letectva v Náměšti nad Oslavou**“. Přednáška, která se koná **v pátek 25. dubna 2008 od 18 hodin** v konferenčním sále muzea, bude doplněna promítáním dokumentů.

Muzeum Jindřichohradecka a město Jindřichův Hradec pořádají **v úterý 8. dubna 2008 od 17.30 hodin vaule ZŠ v Nové Bystřici přednášku archeologa muzea Mgr. Vladislava Buriana „Nejnovejší archeologické výzkumy na Novobystřicku“**, která byla ze zdravotních důvodů zrušena v březnu. Přednáška bude doplněna promítáním fotografií.

Upozomujeme naše čtenáře a příznivce, že v únoru vyšel již **19. svazek „Vlastivědného sborníku Dačicka, Jindřichohradecka a Třeboňska (Jindřichohradecký vlastivědný sborník)“**. Zájemci si ho budou moci v březnu zakoupit v pracovnách ve Štítňeho ulici a od dubna v pokladně muzea na Balbínově náměstí.

Na internetu jsou přístupny webové stránky jindřichohradeckého muzea. Na internetové adrese <http://www.muzeum.esnet.cz> najdete nejen řadu informací o působení Muzea Jindřichohradecka, průvodce po expozicích, seznámení s publikační činností a také pozvánky na nejrůznější přednášky odborných pracovníků.

NOVUM – měsíční zpravodaj Muzea Jindřichohradecka Ročník XVII. 4/2008

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Píkal Registrační značka MK ČR 11673

Výkonný redaktor: Pavla Míchalová www.muzeumesnet.cz

Adresa: Muzeum Jindřichohradecka, Balbínovo nám. 19/I, 377 01 Jindřichův Hradec

Telefon: 384 363 660, 384 363 661 Fax: 384 361 576 E-mail: muzeum@esnet.cz